EIO Kortekallio Eeva-Liisa(TEM), Kauppinen Petteri(OKM) 26.07.2017

Asia
EU / Neuvosto / Epävirallinen kilpailukykyministereiden (tutkimus) kokous 24.-25.7.2017 Viro

Kokous
Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 24.07.2017 - 25.07.2017

Epävirallinen kilpailukykyneuvosto kokoontui tutkimuspolitiikasta vastaavien ministereiden kesken Tallinnassa 24.-25.7.2017. Kokouksen teemoina olivat T&I-investointien vaikuttavuus ja Horisontti 2020-ohjelman väliarviointi sekä tutkimus- ja innovaatioalan kumppanuushankkeet. Keskustelujen tarkoituksena oli pohjustaa EU:n tulevia budjettiratkaisuja (MFF 2021-) ja EU:n seuraavan eli 9. tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelman (FP9, 2021-) valmistelua. Horisontti 2020- ohjelman väliarvioinnista (sisältäen myös kumppanuushankkeet) on tarkoitus hyväksyä neuvoston päätelmät joulukuussa 2017.

EU-puheenjohtajamaa Viro järjesti epävirallisen kilpailukykyministereiden (tutkimus) kokouksen Tallinnassa 24.-25.7.2017. Suomi osallistui kokoukseen virkamieskokoonpanolla, alivaltiosihteeri Petri Peltosen (TEM) johdolla. EU-jäsenmaiden lisäksi kokoukseen osallistuivat myös Norja, Sveitsi ja Islanti.

Puheenjohtajana toimi Viron koulutuksesta ja tutkimuksesta vastaava ministeri Mailis Reps.

Kokouksessa keskityttiin kahteen teemaan Viron puheenjohtajakauden painopisteiden mukaisesti: 1) tutkimus- ja innovaatioinvestointien vaikuttavuus ja 2) tutkimus- ja innovaatioalan kumppanuushankkeiden avoimuuden ja koherenssin lisääminen.

1) Tutkimus- ja innovaatioinvestointien vaikuttavuus

Keskustelun tavoitteena oli kirkastaa tutkimukseen ja innovointiin (T&I) tehtävien investointien taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystä ja vaikuttavuutta sekä löytää uusia argumentteja lisäpanostuksille EU:n seuraavassa rahoituskehyksessä (MFF 2021-).

Keskustelun johdantona Horisontti 2020 -ohjelman väliarvioinnin tehneen korkean tason asiantuntijaryhmän (HLG) puheenjohtaja Pascal Lamy esitteli lyhyesti arvioinnin keskeiset johtopäätökset ja ryhmän suositukset EU:n seuraavalle eli 9. tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelmalle (FP9, 2021-). Suomen Akatemian pääjohtaja Heikki Mannila esitti tutkimuksen vaikuttavuuden eri ulottuvuuksia ja sen johtopäätöksiä politiikan kannalta. Mannilan esityksessä korostui mm. osaavien ihmisten merkitys.

Keskustelu ei juurikaan tuonut uusia näkökohtia tutkimus- ja innovaatiorahoituksen merkityksestä talouden ja tuottavuuden kasvun sekä työpaikkojen luomisen lisäksi. Useassa puheenvuorossa korostettiin tarvetta parantaa puiteohjelman ja rakennerahastojen välistä synergiaa ja avoimuutta sekä tukea kaikenlaisia innovaatioita (ml. EIC). FP9:n todennäköinen uutuus eli tehtävälähtöisyys (mission approach) sai sekä puoltavia että varauksellisempia kommentteja. Tutkimuksen tuloksista tulisi myös tiedottaa paremmin. Hyvin vahvasti puheenvuoroissa korostui koulutuksen ja osaavien ihmisten merkitys.

Suomen puheenvuorossa korostettiin EU:n budjettiin kohdistuvia haasteita, kuten mm. Brexitin vaikutus, digitaalisuus, energia jne. Politikan koordinaatiota ja T&I:n roolia eri politiikkasektoreilla tulee parantaa. Puiteohjelman lisäksi on muistettava muutkin verkostoitumisen välineet, kuten EUREKA. Kansainvälinen yhteistyö ja avoimuus ovat tärkeitä elementtejä.

Komissaari Moedas totesi, että puiteohjelman ja rakennerahaston synergian parantamiseen on etsittävä yhdessä ratkaisuja. Puiteohjelmassa tulee olla tasapaino top down ja bottom up –lähestymistapojen välillä. Avoimuus 3. maiden kanssa tehtävän yhteistyön kanssa edellyttää vastavuoroisuutta.

2) Eurooppalaisten tutkimus- ja innovaatioalan kumppanuushankkeiden avoimuuden ja koherenssin lisääminen

Toisen aiheen tavoitteena oli hakea keinoja, joilla seuraavan EU:n tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelman (FP9) kumppanuushankkeiden valikoimaa (landscape) voitaisiin yksinkertaistaa ja tehdä koherentimmaksi sekä lisätä niiden vaikuttavuutta ja avoimuutta.

Kutsuttuina alustajina olivat CERIC-ERIC:n toimitusjohtaja tohtori Jana Kolar, joka kertoi kokemuksistaan kumppanuushankkeissa (Joint programming ja EIT), sekä Maastrichtin yliopiston professori Luc Soete, joka puhui instrumenttivalikoiman nykytilanteesta ja pohti sen rationalisointimahdollisuuksia.

Keskustelussa korostui kumppanuushankkeiden strategisen ja koordinoidun lähestymistavan puute, erilaisten kumppanuushanketyyppien liiallinen määrä ja niiden rajallinen avoimuus eli ns. suljettujen klubien ongelma. Lisäksi tarvittaisiin strategisempi lähestymistapa uusien kumppanuushankkeiden valintaan ja määrittelyyn sekä toimeenpanoon ja seurantaan. Kumppanuushankkeita voitaisiin myös yhdistää, koska monet hankkeet ovat keskenään hyvin samankaltaisia tavoitteiltaan.

Komissaari Moedas muistutti keskustelun päätteeksi, että EU:n T&I-rahoitusvälineiden valikoimaa ei ole onnistuttu yksinkertaistamaan, mutta puiteohjelman säännöt ovat jo aikaisempaa yksinkertaisemmat. Rationalisointia koskevat päätökset ovat juuri tämän porukan tehtävä.

Puheenjohtaja ministeri Reps päätti keskustelun toteamalla, että kumppanuushankkeet ovat tärkeitä ja vahva ERAn elementti. Niillä on useita vahvuuksia, mutta niihin liittyy myös haasteita, kuten T&I-rahoitusvalikoiman (R&I landscape) rationalisointi, koordinaatiojärjestelmän parantaminen, tavoitteiden määrittely ja instrumentin valinta, avoimuus. sekä ns. exit-suunnitelman tarve.

Puheenjohtajan tarkoitus on valmistella Horisontti 2020- ohjelman väliarviointia (sisältäen myös mm. kumppanuushankkeet) koskevat neuvoston päätelmät joulukuun (1.12.2017) kilpailukykyneuvoston hyväksyttäväksi.

Illallinen

Nobel-säätiön toimitusjohtaja Lars Heikensten puhui illallisella. ”Nobel-oppien” perusteella hänen viestissä korostuivat tutkimuksen avoimuus, rajat ylittävä T&I-yhteistyö, toimintaolosuhteet, perustutkimus, tutkimuksen vapaus ja riippumattomuus, luovat ihmiset ja Euroopan moninaisuus (diversity).

Suomen edustajat

Petri Peltonen/TEM, Eeva-Liisa Kortekallio/TEM, Petteri Kauppinen/OKM

Asiakirjat

-

Liitteet

Viite

Asiasanat	innovaatiot, tutkimus- ja kehittämistoiminta, kilpailukykyneuvosto
Hoitaa	**TEM**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, UM, VM, VNK, YM